

Motion till riksdagen

1986/87:So456

Görel Thurdin (c)

Forskning om ryggsador, m. m.

Ryggont är en mycket vanlig åkomma. Man har uppskattat att ca 80% av alla människor i Sverige någon gång kommer att drabbas av ryggbesvär. Ryggont svarar för en stor andel av alla sjukskrivningar. Ryggbesvär är likaså en vanlig orsak till beviljade förtidspensioner.

Ingen heltäckande kartläggning har gjorts av de olika typer av forskningsprojekt som på längre eller kortare sikt kan bli av betydelse för rehabiliteringen av ryggsadade. Det har riksdagens utredningstjänst konstaterat vid en genomgång. Man kan därför inte med exakthet uttala sig om omfattningen av sådan forskning. Därmed vet man heller inte hur stora resurser samhället satsar på denna forskning. Någon samstämmighet i bedömningar angående forskningsläget föreligger inte inom olika delar av läkar- och forskarvärlden. Från vissa håll hävdas det att forskningsresurserna är klart otillräckliga, medan en motsatt uppfattning hävdas från andra håll. Samstämmighet råder heller inte om vilken typ av forskning som är mest angelägen i sammanhanget.

Ovannämnda styrks även av rapporten En utvecklad svensk handikappforskning som en utredning inom forskningsrådsnämnden utgivit. Dess ordförande, Samhällsföretags VD Gerhard Larsson, säger med anledning av rapporten: "Tiden är mer än mogen för en kraftig politisk markering med innebörden att det behövs en förstärkt svensk handikappforskning". Tolv skilda statliga organ och myndigheter ger var för sig och utan inbördes samordning stöd till handikappforskningen. Uppdelningen innebär att handikappforskningen trots en rad lovvärda initiativ riskerar att få en undanskymd plats i samtliga forskningsansvariga organs verksamhet. Utredningen föreslår därför att ytterligare 15 milj. kr. skall gå till handikappforskningen.

Många trafikskadade med svåra ryggsador anser att de lämnas för mycket åt sitt öde, när de väl har återvänt hem i rullstol, därför att rehabiliteringen inte är lika intressant och inte åtnjuter lika hög status i forskningen som ortopedkirurgin i sig. De anser också att rehabiliteringen sätts in för sent. På det viset blir många unga människor mer handikappade än nödvändigt.

Jag har kopplat ihop handikappforskningen med forskningen om ryggsador och ryggbesvär, eftersom de båda forskningsområdena överlappar varandra.

När det gäller ryggsador och ryggbesvär är frågan om adekvata behandlingsmetoder i viss mån en kontroversiell fråga, där man kommer in på motsättningar mellan olika medicinska discipliner och även motsättningar mellan företrädare för traditionell medicinsk vetenskap och företrädare för

alternativa behandlingsmetoder (typ kiropraktorer).

Forskningen angående rehabilitering av ryggskadade försvåras av det faktum att man ännu inte kan tillfredsställande förklara varför ryggont uppkommer. Då bortser jag från ryggskador från trafikolyckor, påvisbara sjukdomar m. m. Det har vad jag förstår inte tidigare funnits någon samlad forskning på basnivå kring de här frågorna. Det visar också handikappforskningsutredningen. 1983 hävdade en expertrapport att det pågår forskning på alla tänkbara delområden men att resurserna var otillräckliga.

Ortopedkirurgin har dominerat inom ryggforskningen. Nu finns det läkare som hävdar att det är tid att införa en ny medicinsk specialitet, "ortopedisk medicin". Likaså hävdas att det är nödvändigt att ägna mer tid åt de icke-traditionella/alternativa behandlingsmetoderna. Gunilla Bring, avdelningsläkare vid statens rättsläkarstation i Umeå, hävdar i en artikel att området ortopedisk medicin är ett område som är starkt försummat i den svenska läkarutbildningen. Ortopedisk medicin bygger på tillämpad anatomi och har stor betydelse både diagnostiskt och terapeutiskt. Hon anser att ansvaret vilar på socialstyrelsen att vidta åtgärder för att förbättra läkarutbildningen på det här området (LT 30-31/86).

Flera läkare och forskare anser att ortopedisk medicin inte existerar. De anser att det är inte aktuellt med nya specialiteter. Ortopedkirurgin har företrädare som anser att resurserna till forskningen är tillräckliga. Samtidigt hävdar andra att mikrokirurgin behöver utvecklas i Sverige.

Samhället borde ha mycket att vinna på en intensifierad forskning kring rehabilitering av ryggskadade, vare sig orsaken till skadan är direkt känd eller inte. Staten skulle tjäna på att satsa mer resurser på området med tanke på alla sjukskrivningar med ryggont som orsak och förtidspensioneringar som följd.

Eftersom det finns så många vitt skilda åsikter bland forskarna och en kartläggning av detta forskningsområde dessutom saknas, verkar det nödvändigt att socialstyrelsen tar initiativ till både kartläggning och genomgripande diskussioner i de här forskningsfrågorna. Likaså är det nödvändigt att en genomgång och utvärdering sker av innehållet i nuvarande läkarutbildning på det ortopediska området.

Regeringen har under våren aviserat en proposition om den framtida forskningspolitiken. Jag förutsätter att samordningsfrågor mellan olika discipliner behandlas där liksom frågor rörande handikappforskning.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

att riksdagen begär att regeringen i anslutning till den aviserade propositionen om den framtida forskningspolitiken presenterar förslag avseende en samordnad forskning inom handikappområdet så som motionen förordar.

Stockholm den 26 januari 1987

Görel Thurdin (c)

Mot. 1986/87
So456